

فرهنگ توصیفی فلسفه اخلاق

انگلیسی - فارسی

تألیف و ترجمه
مسعود علیا

مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

با همکاری

انتشارات هرمس

انتشارات هرمس

تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ونک، بعد از برج نگار

شماره: ۲۴۹۲ - تلفن: ۸۸۷۰۵۶۷

با همکاری

مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان نوفل لوشاتو،

خیابان آراکلیان، شماره: ۶ - تلفن: ۶۶۴۱۹۶۰۵

مجموعه ادب فکر - فلسفه و کلام ۱۳

فرهنگ توصیفی فلسفه اخلاق

تألیف و ترجمه مسعود علیا

طرح جلد: و آجد گرافیک هرمس

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۵۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات اوقاف

همه حقوق محفوظ است.

سرشناسه:	علیا، مسعود، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور:	فرهنگ توصیفی فلسفه اخلاق انگلیسی به فارسی / تألیف و ترجمه مسعود علیا.
مشخصات نشر:	تهران: هرمس، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	۱۴۴ ص. مجموعه ادب فکر - فلسفه و کلام: ۸۳
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۶۳-۸۱۱-۵
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	اخلاق - واژه نامه ها - فارسی.
موضوع:	اخلاق - واژه نامه ها - انگلیسی.
موضوع:	زبان انگلیسی - واژه نامه ها - فارسی.
موضوع:	فارسی - واژه نامه ها - انگلیسی.
موضوع:	اخلاق - اصطلاح ها و تعبیر ها.
رده بندی کنگره:	۱۳۹۰ ق ۴/ع ۸/BJ ۶۳
رده بندی دیویی:	۱۷۰/۳
شماره کتابشناسی ملی:	۲۶۹۹۴۰۲

پیشگفتار

مرسوم است که در پیشگفتار کتابی از این دست دربارهٔ ضرورت نگارش یا ترجمهٔ فرهنگهای تخصصی و نبود یا کمبود چنین آثاری در زبان فارسی قلم‌فرسایی شود و اهمیت این کار از حیث یاری رساندن به دانشجویان، استادان، مترجمان و اهل تحقیق در آشنایی با اصطلاحات علوم محل تأکید قرار گیرد. این حکایت البته حکایتی است که بر کمر خواننده‌ای پوشیده است و به همین دلیل، در اینجا از تفصیل آن صرف‌نظر می‌کنم و تنها نکاتی را دربارهٔ چگونگی فراهم آمدن کتابی که در دست دارید متذکر می‌شوم.

شاید ساده‌ترین راه برای به دست دادن فرهنگی توصیفی در فلسفهٔ اخلاق این باشد که یکی از فرهنگها یا دانشنامه‌های معتبر در این زمینه را بی‌کم و کاست به فارسی برگردانیم؛ اما تجربهٔ نگارش این اثر به من نشان داد که این کار اگرچه محاسنی دارد، به سبب جای خالی برخی از مدخلهای مهم در هر کدام از این آثار، آن مقدار که باید و شاید از شمول و جامعیت بهره‌مند نمی‌شود. در هر کدام از فرهنگها و دانشنامه‌هایی که در تألیف این کتاب به آنها مراجعه و استناد کرده‌ام پاره‌ای از اصطلاحات مهم را نیافتم، و نهایتاً بهتر دیدم که روشی را در پیش بگیرم که به لطف آن از کاستیهای هر کدام از این آثار بپرهیزم و در عین حال، به‌گزینانه، از محاسن یکایک آنها بهره‌مند شوم. بر این اساس، چندین متن اصلی را مبنای کار قرار دادم و تک‌تک مدخلهایی را که به موضوع این فرهنگ مربوط می‌شدند همراه با توضیحات آنها استخراج کردم که نهایتاً مجموعه‌ای پرشمار از اصطلاحات فراهم آمد. در توصیف و تعریف هر یک از اصطلاحات نیز کوشیدم مجموعه توصیفاتی را که در این آثار برای آن آمده است از نظر بگذرانم و بر این اساس توصیفی در حد یک یا چند بند به دست دهم که از محاسن آن توصیفات بهره‌مند باشد و گوهر مطلب را به شکلی گویا و روشن بیان کند. با این اوصاف، اگر من در مقام مناسبی برای داوری

قرار داشته باشم، می‌توانم بگویم که فرهنگ حاضر به لحاظ شمار اصطلاحات بر هر یک از فرهنگها و دانشنامه‌هایی که در این زمینه دیده‌ام پیشی گرفته است، و این البته پیش از هر چیز به برکت تلاش نویسندگان و گردآورندگان مجموعه این آثار است. فهرست فرهنگها و دانشنامه‌هایی که منابع اصلی استخراج مدخلها و نگارش توصیفات آنها بوده‌اند به این شرح است:

- Audi, Robert (ed.), *The Cambridge Dictionary of Philosophy* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
 Becker, Lawrence C. and Charlotte B. Becker (eds.), *Encyclopedia of Ethics* (London: St James Press, 1992).
 Blackburn, Simon, *The Oxford Dictionary of Philosophy* (Oxford: Oxford University Press, 1996).
 Craig, Edward (ed.), *Routledge Encyclopedia of Philosophy* (London: Routledge, 2002).
 Edwards, Paul (ed.), *The Encyclopedia of Philosophy* (London: MacMillan Publishing Company, 1973).
 Jacobs, Jonathan A., *Ethics A-Z* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2005).
 Sperry, Len, *Dictionary of Ethical and Legal Terms and Issues* (New York & London: Routledge, 2007).

در مرتبه بعد عمدتاً از آثار زیر یاری گرفته‌ام:

- Angeles, Peter A., *The Harper Collins Dictionary of Philosophy* (New York: Harper Collins Publishers, 1992).
 Frankena, William K., *Ethics* (London: Prentice-Hall, 1988).
 Mauther, Thomas (ed.) *The Penguin Dictionary of Philosophy* (Harmondsworth: Penguin, 1998).
 Pojman, Louis P., *Ethics: Discovering Right & Wrong* (United States: Thomson Wadsworth, 2006).
 Waible, Elmar and Philip Herdina, *German Dictionary of Philosophical Terms*, vol. 2: English-German (Münche-London: K. G. Saur-Routledge, 1997).

آشوری، داریوش، فرهنگ علوم انسانی (تهران: نشر مرکز، ۱۳۷۴).

اتکینسون، آر. اف.، درآمدی به فلسفه اخلاق، ترجمه سهراب علوی‌نیا (تهران: مرکز ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۹).

بريجانيان، ماری (گردآورنده)، فرهنگ اصطلاحات فلسفه و علوم اجتماعی (تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۱).

گروه نویسندگان، ارغنون، فصلنامه فلسفی، ادبی، فرهنگی، شماره ۱۶: فلسفه اخلاق، تابستان ۱۳۷۹.

مک‌ناتن، دیوید، نگاه اخلاقی: درآمدی به فلسفه اخلاق، ترجمه حسن میاننداری (تهران: سمت، ۱۳۸۳).

ملکیان، مصطفی، «بحران اخلاق و معنویت» در مشتاقی و مهجوری: گفتگوهایی در باب فرهنگ و سیاست (تهران: نگاه معاصر، ۱۳۸۵).

ملکیان، مصطفی، مهر ماندگار: مقالاتی در اخلاق‌شناسی (تهران: نگاه معاصر، ۱۳۸۵).
هولمز، وایرث ال، مبانی فلسفه اخلاق، ویراست سوم، ترجمه مسعود علیا (تهران: ققنوس، ۱۳۸۵).

یادآور می‌شوم که در توضیح اصطلاحاتی که در سیاقهای گوناگون به معانی گوناگون به کار می‌روند تنها به ذکر معنا یا معانی اخلاقی آنها پرداخته‌ام. همچنین، کوشیده‌ام برای هر اصطلاحی به ذکر یک معادل بسنده کنم، گرچه به دلایلی گاه دو معادل و در مواردی اندک سه معادل آورده‌ام روشن است که معادلهایی که من برگزیده‌ام یا از میان معادلهای موجود انتخاب کرده‌ام راه را بر سلیقه‌های دیگر در معادل‌گذاری نمی‌بندد.

به هر تقدیر، این کتاب گام اول در راهی است که امیدوارم رونندگان آن بیشتر شوند، و روشن است که چنین کاری عاری از خطا و کاستی نیست. خواسته‌نگارنده از همه خوانندگان و اهل نظر این است که ملاحظات، انتقادات و پیشنهادهایشان را با صاحب این قلم در میان گذارند تا ویراست بعدی این اثر بهتر و خواندنی‌تر شود.

این کتاب حاصل طرحی پژوهشی در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران است که در سال ۱۳۸۸ به پایان رسید. در اینجا لازم می‌دانم از دست‌اندرکاران مؤسسه به خاطر مساعدت و همراهی‌شان سپاسگزاری کنم. همچنین، قدر دان لطف و بزرگواری استاد مصطفی ملکیان هستم که این نوشته را با دقت نظر خواندند و پیشنهادهای ارزنده‌ای دادند. دکتر سروش دباغ، عضو هیئت علمی مؤسسه، نیز نکات مفیدی را برای بهبود کار متذکر شدند. از ایشان هم سپاسگزارم. تلاش دست‌اندرکاران انتشارات هرمس را نیز برای انتشار شایسته کتاب ارج می‌نهم.